

Copertă și tehnoredactare: Narcis Trofin și Anca Fantaziu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BORDEIANU, DUMITRU GH.

Mărturisiri din mlaștina disperării / Dumitru Gh. Bordeianu. – Ed. a 2-a. –

București: Scara Print, 2017

Conține bibliografie. - Index

ISBN: 978-606-8940-02-1

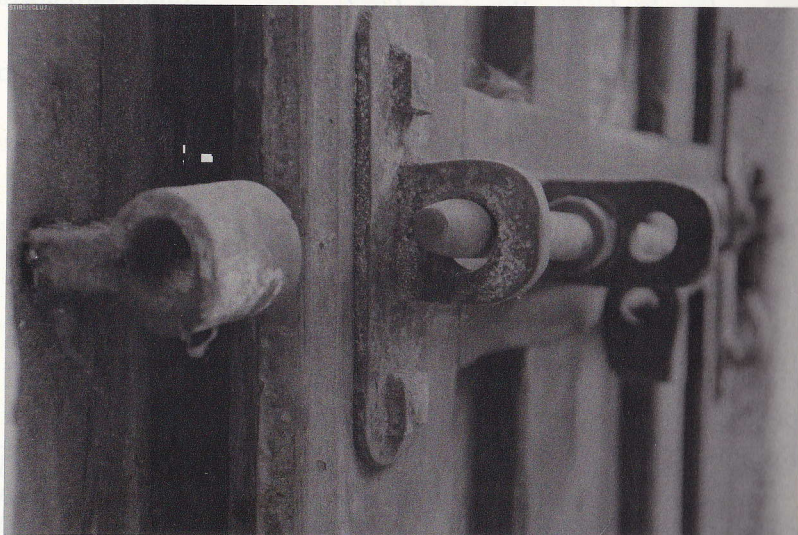
821.135.1

DUMITRU
BORDEIANU

MĂRTURISIRI
DIN MLAȘTINA
DISPERĂRII

SCARA
Editura

CUPRINS

În loc de prefață	11
Lămuriri asupra cărții	15
Garderoba diavolului.....	25

DUMITRU BORDEIANU

Activitatea	39
Arestarea	39
Galata	41

SUCEAVA

Celula 59-subsol.....	47
Ancheta.....	48
Popa Alexandru (Țanu).....	49
Gioga	62
Confruntarea cu Moisiu	68
Mihai Iosub și Ion Lunguleac.....	70
Înscenarea de „reconstituire”	72
Atmosfera de după înscenări.....	75
Crăciunul anului 1948, la Suceava.....	76
Izolarea	78
Procesul (mascarada justiției).....	81
După proces	92
Celula 121	92
Reeducarea de la Suceava.....	96

PITEȘTI

Închisoarea Pitești	109
Celula 18.....	112
Don Quijote.....	119
10 decembrie 1949	128
Demascarea. Camera 2 parter.....	131
Celula nr. 16	159
Camera 3 subsol – a doua cameră de tortură	162
Demascarea celor de la camera 3 subsol.....	169
Popa Nicolae	187
Altă metodă de tortură	189
Încercarea de sinucidere a lui Gelu Gheorghiu.....	190
Altă încercare de sinucidere	195
Altă metodă de tortură	197
Crăciunul lui 1950. Degradarea.....	200
Uciderea lui Ionică Pintilie	204
Începutul neîncrederii	207
Ancheta inopinată	211
Nebunia deznădejdiei	218
Declarațiile publice în cameră	231
Fabulațiile lui Ghiță Andrișan.....	237
Maglavit.....	240
Lepădarea.....	243
Paștile din 1951. Hula adusă Fiului lui Dumnezeu.	249
Ultima constrângere de lepădare	252
Denigrarea Legiunii și a șefilor legionari.....	254
Tortura conștiinței morale.....	256
Ultimele torturi în fortăreața Pitești	263
Lepădarea de Dumnezeu. Prăbușirea.....	267
Plecarea din Pitești	271

GHERLA

Fortăreața Gherla	279
Senzația morții.....	280
Demascările de la Gherla.....	284

Directorul Gheorghiu.....	289
Munca în ateliere.....	290
Informatorii	297
Stări de conștiință	301
Martirii	310
Compromiterea demascărilor	315
Îmbolnăvirea	316
Acuzat pe nedrept	319
Întâlnirea mea cu Gheorghe Calciu	321
Plecarea lui Țurcanu și a lui Popa Țanu	325
Juberian și Rek.....	333
Goiciu și Mihalcea	335
Uciderea lui Flueraș.....	339
Trasator.....	342
Pontator	343
Încetarea demascărilor.....	347
Încetarea lucrului în ateliere la Gherla	349
În celulă cu Costică Cristescu.....	350
Întâlnirea cu Gheorghe (Gicu) Jimboiu	352
Camera 1 secție	355
Învierea	362
Camera 1 celular	366
În celulă cu Badea Trifan	370
Plecarea din Gherla	374
Încheiere.....	378
Moment Piteștean	379
Salcâmii	384

DUMITRU BORDEIANU

ACTIVITATEA

În toamna anului 1946, eram la Iași, student al Facultății de Medicină, când mi-am început activitatea în cadrul Corpului Studențesc Legionar (C.S.L.) al Universității ieșene, avându-l ca șef pe Dumitru Moisiu.

În câteva zile făcusem cunoștință cu toți camarazii cu care trebuia să activez.

Nu voi descrie amănunțit în ce a constat activitatea noastră până la data arestării mele. Fiecare legionar cunoaște ce înseamnă activitate legionară – legături, informații, ședințe, disciplină, pregătire, curaj –, totul însemnând de fapt lupta, fără niciun compromis, împotriva a tot ce-i rău.

ARESTAREA

În noaptea zilei de 14 spre 15 mai 1948 au început arestările majorității legionarilor cunoscuți de poliția lui Antonescu. Am scăpat de această arestare pentru că nu am fost căutat la Iași, unde nu-mi cunoșteau adresa, ci la casa părintească, unde am fost căutat de către poliția din Fălticeni. Iar polițiștii, care voiau să se pună bine și cu noua orânduire socială – comuniștii –, s-au purtat cu părinții mei în cel mai ordinar mod, bruscându-i, intimidându-i și spunându-i mamei mele că o să mă pupe mort.

După această dată, am părăsit Iașiul (eram în sesiunea de examene) și m-am ascuns, temporar, la familia unor prieteni.

Întorcându-mă apoi în Iași, ca să îmi susțin unele examene la facultate, un coleg de liceu și de clasă, care locuia în aceeași curte cu mine, m-a denunțat la Siguranță.

Astfel că, în dimineața zilei de 12 iunie 1948, am fost arestat de doi comisari (comisarul șef Ciochină, cu care am stat, mai târ-

ziu, în închisoare), un comisar ajutor și un sergent de stradă, înarmat cu un pistol-mitralieră. Acești polițiști m-au căutat, pe la miezul nopții, la gazda unde locuiam, pe strada Săulescu, nr. 18. Aici au intimidat și amenințat cu pistolul pe cei trei frați ai mei, ca să spună unde sunt ascuns. După vreo oră de amenințări cu pistolul, fratele cel mai mic, Constantin, de numai 11 ani, le-a spus unde mă aflu, crezând că îl împușcă dacă nu spune unde sunt ascuns.

Imediat apoi, polițiștii i-au arestat pe toți trei și au venit cu ei la casa unde eram ascuns. Acolo, un polițai îi păzea în stradă cu arma automată, iar doi comisari au intrat în curte, cu pistoalele în mână. Șeful a strigat la geam să nu încerc să fug, pentru că în stradă sunt arestați sub pază cei trei frați. Atunci m-am gândit la mama și m-am predat.

Sunt momente pe care le trăiești o singură dată în viață. Îmi amintesc și acum cu durere că fratele cel mai mic, Constantin, nu m-a putut privi în ochi.

În fața acestui spectacol, pe care nu-l mai puteam suporta, le-am cerut comisarilor – pentru că m-au găsit pe mine și m-au arestat – să le dea drumul fraților să se ducă acasă, deoarece ei nu îmi cunosc activitatea. La insistențele mele, i-au lăsat să plece acasă pe Mihai și pe Constantin, dar pe Alexandru, cel mai mare dintre frați, l-au reținut cu mine. La percheziția de la gazdă îi găsiseră niște poezii scrise cu cerneală verde.

De la locul de unde m-au arestat, strada Florilor, nr. 2, aproape de Căminul studentesc Râpa Galbenă, până la clădirea Siguranței, pe strada Copou, nu era departe. Era ziuă și nu m-au legat – vedea lumea –, ci mergeam între cei doi comisari (mi s-a spus să nu fac nicio mișcare și nicio tentativă de fugă, că voi fi împușcat pe loc). Când am ajuns la Siguranță, ne-au lăsat liberi în holul clădirii, la intrare. În hol erau mulți arestați și soseau încontinuu. Am avut ocazia, în acest timp scurt, să schimb câteva vorbe cu fratele meu Alexandru. I-am spus să fie tare și, dacă este anchetat și bătut, să reziste, pentru că, în caz contrar, riscă să rămână în închisoare. Am mai adăugat să-i spună mamei să mă ierte, și că s-ar putea să nu mă mai vadă niciodată (lucru care s-a și întâmplat; ea a decedat în anul 1962, după colectivizare).

Între timp, vine un polițist și ne ia șireturile de la pantofi și curelele de încins. Fratele meu, mirat, îmi face semn întrebându-mă ce înseamnă asta, la care îi răspund că asta face parte din regulamentul închisorii. Într-un moment de neatenție a polițistului, mi-am îmbrățișat fratele, l-am sărutat, și apoi ne-am despărțit pentru 15 ani.

Cu câtă durere și strângere de inimă se despart frații în astfel de situații! Am fost dus apoi într-o cameră la parter, cu gratii la geam, unde, spre surprinderea mea, am întâlnit camarazi cunoscuți: pe inginerul Costică Butan (ofițer în rezervă și invalid de război, șeful studenților legionari de la Politehnica din Iași) și pe Lateș Mircea (șef de unitate la Facultatea de Agronomie din Iași). Mi-am amintit de acești doi camarazi, pentru că, după 15 ani – când am terminat pedeapsa – ne-am întâlnit iar toți trei, în camera ofițerului de gardă de la poarta închisorii Aiud.

Era acolo un miros de urină insuportabil, deoarece arestații nu erau duși la WC, făcându-și nevoile în câteva cutii goale de conserve.

După masă, pe la orele 4-5, se deschide ușa și un comisar cu o listă în mână strigă câteva nume. Întâi sunt scos eu cu un alt camarad, pe nume Cojocar. Suntem legați unul de altul de mână cu o sfoară (cătușe nu aveau pentru atâția arestați – erau peste 500, băieți și fete) și duși în spatele clădirii. Acolo ne aștepta un jeep în care mai erau patru fete (studente), tot legate de mână.

Unul dintre polițiști ne avertiză să nu încercăm nicio mișcare, că vom fi împușcați. Pe mine și pe camaradul meu Cojocar nu ne-au impresionat polițiștii cu pistoalele lor. Eram sătui de pistoale, de pe front; în schimb, cele patru fete erau înfricoșate.

GALATA

După o jumătate de oră, ajungem la Galata, o fostă mănăstire de călugări, transformată în închisoare și situată pe o colină în vestul Iașilor. Aici au fost introduse și fetele care erau cu noi, într-o cameră mai mare, ale cărei geamuri aveau gratii. După vreo jumă-

tate de oră, au fost aduse în această cameră încă șase fete de la Siguranță. În acest timp, eu și camaradul meu încercam să le liniștim.

După puțină vreme, se deschide ușa și intră în cameră o arătare care numai a om nu semăna.

Relatez acest fapt, ca să se cunoască și să se înțeleagă de ce elemente umane s-a servit regimul comunist ca să-i tortureze pe cei din închisori.

Cum a intrat în cameră acest monstru, a început să debiteze ceea ce învățase sau auzise de la partid: „Voi sunteți criminalii care ați ucis clasa muncitoare, ați exploatat-o, ați ținut-o în întuneric și ați tratat-o ca pe robii și slugile voastre, dar să vă băgați în cap că această clasă muncitoare o să vă zdrobească la timp, că v-ați găsit nașul cu noi”, afirmații pe care, de altfel, le-am auzit tot timpul din gura paznicilor închisorilor prin care am trecut.

După ce termină, monstrul le spune fetelor să se întoarcă cu fața la perete, pe mine și pe camaradul meu dezbrăcându-ne la pielea goală și făcându-ne o percheziție, de la batistă, până la cele două orificii ale tubului digestiv, ca nu cumva să fi ascuns acolo armament, cu care să distrugem clasa muncitoare.

După terminarea acestei operații și după ce ne-am îmbrăcat, ne-a spus să ne întoarcem noi cu fața la perete, invitându-le pe fete să se dezbrace complet, cum ne dezbrăcasem și noi. Când au auzit așa ceva, fetele au ripostat energic, iar una din ele, mai sportivă, s-a repezit asupra monstrului și l-a izbit de perete cu atâta putere, încât l-a lăsat năuc.

În urma celor întâmplate, paznicul a scos pistolul și le-a amenințat că, dacă nu se dezbracă, va face uz de armă, pentru că el reprezintă clasa muncitoare.

În această situație, eu și camaradul meu am intervenit, spunându-i să-și pună arma la loc, iar fetelor să bată în ușă și geamuri. Monstrul, cu arma în mână, insista însă ca fetele să se dezbrace pentru percheziție. El reprezenta clasa muncitoare și lui totul îi era permis.

La auzul bătăilor în ușă și în geamuri, precum și la strigătele fetelor, o funcționară de la administrația închisorii, intrând în cameră, a rămas îngrozită de ceea ce a văzut.

Era o funcționară din lumea veche și nu apucase să fie educată în spiritul „clasei muncitoare”. Aflând ceea ce se întâmplase, l-a admonestat pe paznic și l-a invitat să iasă afară. Pentru că acesta refuza, invocând mereu că el este trimisul clasei muncitoare, funcționara s-a dus să-l denunțe la directorul închisorii.

După puțin timp, vine directorul și, cu voce blândă, îi spune paznicului că un bărbat nu poate să facă percheziție fetelor, ci numai o femeie, pentru că așa prevede regulamentul închisorii, și că el, în consecință, trebuie să părăsească camera.

Directorul era, de asemenea, surprins să constate că în cameră au fost introduși bărbați cu fetele, dând dispoziție să fim separați.

Până seara, închisoarea s-a umplut cu noi arestați.

În ziua aceea nu ni s-a dat nimic de mâncare. Târziu, am fost repartizați câte șase pe celulă, fără tinete pentru necesități și cu scânduri goale în loc de așternut. În mod normal, n-am fi putut încăpea toți în celulă, celulele fiind foste chilii pentru o singură persoană, cu ușa deschizându-se în curte. Și totuși, în această celulă am stat vreo zece zile.

Din cât am stat acolo, nu am putut uita trei fapte importante:

– în tot timpul petrecut acolo, mi s-a dat o singură masă pe zi – la prânz: o bucățică de pâine (vreo 200 de grame) și o zeamă, care nu știai ce este.

– la Galata, ni s-a luat fiecăruia arestat câte o mică autobiografie, fără a fi forțați să spunem de ce am fost arestați. De aceea, niciun arestat nu a declarat că este legionar.

– la sfârșitul celor zece zile, am fost scoși din celule, noaptea târziu, pe o vreme ploioasă, vreo douăzeci de arestați, sub o severă pază militară și duși într-un cimitir. Fiind întuneric beznă, cei care ne escortau aveau felinare în mâini. Printre aceștia, în afară de militari, erau și câțiva civili. Ajunși în cimitir, ne-au fost arătate mai multe gropi proaspăt săpate, asemănătoare gropilor comune. În fața acestei macabre priveliști, mulți dintre noi erau convinși că în acea noapte vom fi executați.

Mărturisesc că dacă aș fi intuit ce mă aștepta mai târziu, aș fi preferat atunci moartea. După anii petrecuți în închisoare și

după cele întâmplare la Pitești și Gherla și mai târziu, am ajuns la convingerea că eroismul de moment este preferabil celui de durată, care macină, degradează, schimbă și distruge ființa umană.

Cum stăteam în fața gropilor, unul dintre civili se desprinde de ceilalți și ne apostrofează cu cuvintele: „Voi, bandiților, sunteți cei mai mari dușmani ai clasei muncitoare, ai proletariatului; de aceea v-am arestat, și veți fi aruncați în aceste gropi, și niciunul dintre voi nu va scăpa cu viață. Nu vă executăm în această noapte, pentru că nu avem săpate suficiente gropi, ca să încăpeți în ele toți cei arestați acum. Dar să știți că cei arestați la 15 mai au fost executați și înmormântați în acest cimitir. După ce vom săpa suficiente gropi, atunci vă executăm și pe voi. Acum ne întoarcem la închisoare.”

Ce ni s-a întâmplat nouă, celor din grupa de 20, câți eram, li s-a întâmplat și celorlalți, în câteva nopți, și tuturor celor arestați din închisoarea Galata, în afară de fete. Intimidarea însă, mulți dintre noi au luat-o în serios, pentru că de la comuniști te puteai aștepta la orice, în orice moment. Mai fusese un precedent: ofițerii polonezi împușcați în ceafă, la Katyn. Mai eram apoi convinși și de faptul că bolșevicii n-aveau decât morală imoralității, și că ne găseam la un pas de Prut. Am trăit acele clipe cu atâta intensitate, că, odată trecute, n-am mai știut dacă a fost vis sau realitate.

Ajunși apoi în închisoare, în celule am putut reflecta mai bine asupra situației. Unii dintre noi erau convinși că ne vor împușca sau că, în cel mai fericit caz, vom fi transportați în Siberia. Alții aveau convingerea că, dacă nu ne-au împușcat în acea noapte, însemna că nu fusese decât un act de intimidare.

După terminarea celor zece zile, cât am stat la această închisoare, am fost scoși din celulă, legați de mâini cu o funie, câte doi, și duși în afara închisorii, la un camion militar acoperit cu prelată. Eram în jur de 30. În camion am fost culcați pe burtă, înghesuți unul într-altul, cu capul pe podea și înconjurați de soldați înarmați. Un civil ne-a avertizat că, dacă ridicăm capul, vom fi împușcați fără somație.

O, cât de lung mi s-a părut acel drum! Era drumul nesiguranței totale. Ne gândeam că vom fi duși ori la cimitir, să fim îm-

pușcați, ori la tren, să fim deportați în Siberia. Majoritatea dintre noi, după ce ne-am văzut în tren, am fost convinși că destinația noastră era Siberia.

Am fost deci transportați și înghesuți în câteva vagoane-dubă. Spre surprinderea noastră, am constatat acolo că vagoanele-dubă erau românești, deși la gara Nicolina din Iași, unde am fost duși, erau și linii largi, pentru trenuri rusești. Ne întrebam unde suntem duși. Credeam că ne duc cu tren românesc până la Vadul Siretului, la frontiera cu Rusia, în regiunea Bucovinei, ca să mascheze oarecum drumul. Ce clipe, ce emoții, ce stări sufletești, în fața necunoscutului!

După ce vagoanele-dubă au fost umplute, trenul a plecat. Spre surprinderea noastră însă, nu am recunoscut direcția în care mergeam, din cauza întunericului și a obloanelor de la ferestruicile vagonului.

După câteva ore de mers, am putut constata totuși prin oblonul de la geam că eram la Pașcani, o gară pe care o cunoșteam foarte bine. Le-am spus atunci camarazilor că eram în gara Pașcani; bănuiam că nu ne vor mai duce în Siberia – deoarece ar fi putut să o facă pe la Ungheni, mai aproape de Prut, decât prin Cernăuți –, ci că ne vor duce la închisoarea din Suceava, pe care o cunoșteam, o închisoare mai mare decât cea de la Iași.

Într-adevăr, în câteva ore am ajuns în gara Burdujeni din Suceava, unde ne așteptau mașini-dube, cu paznici și soldați înarmați. Paza de la gară la închisoare a fost mai puțin represivă decât la Iași.

După câteva ore, am fost încarcerați în vestita închisoare „mormântul fără cruce”, cum o botezaseră deținuții de drept comun din Suceava. Închisoarea era a doua ca mărime, după Aiud, fiind zidită tot de austrieci. (Aici a fost întemnițat și s-a îmbolnăvit de tuberculoză Ciprian Porumbescu.)

Închisoarea era în formă de pătrat, cu subsol, parter și două etaje, cu curte interioară, iar la exterior cu un gard de scânduri înalt de patru metri, și la fiecare cincizeci de metri avea un pepleac cu un soldat cu armă automată.

SUCEAVA

CELULA 59-SUBSOL

În jurul datei de 25 iunie 1948, iată-ne depuși în vestita închisoare Suceava și încarcerați în celula 59 de la subsol, pe latura de nord. Această celulă este legată de întâmplări pe care nu le voi uita niciodată. Aici am stat până la 15 ianuarie 1949. Tot în această celulă am simțit pentru prima dată apăsarea spațiului, pierderea libertății și durerea ruperii legăturii cu cei dragi. Aici am simțit din plin apăsarea închisorii și hăul ce se deschidea în fața noastră.

Aici am suportat bățiile și chinurile anchetei, care a durat până în luna decembrie 1948.

În această celulă am stat cu N. Cojocar, cu care mai stătusem și la Galata, cu Diaconul profesor Gheorghe Eftimie și cu doi muncitori.

După câteva zile, am aflat unele informații despre cei arestați de la deținuții de drept comun care făceau de planton pe coridor și de la cei care împărțeau masa. Printre aceștia erau și oameni cumsecade. Așa am aflat că toți cei arestați începând cu 15 mai 1948 și până la data când am venit noi, cei arestați în iunie, au fost încarcerați în această închisoare și că, începând cu județul Vaslui și Bacău, din toate județele, până la frontiera de nord a Moldovei și Bucovinei, toți arestații, bărbați și femei, se găseau în această închisoare. Ancheta și judecata, pentru această regiune a țării, nu s-a putut face la Iași, deoarece orașul nu dispunea de

o închisoare cu capacitate mare; de aceea s-a ales Suceava, care dispunea de un mare număr de celule și camere, unde puteau fi încarcerati câteva mii de arestați. Arestații din sudul Moldovei – de la Vaslui și Bacău, până la Milcov și Dunăre – au fost depuși la închisoarea din Galați.

Tot de la deținuții de drept comun am aflat că ei sunt prelucrați și amenințați să păstreze cel mai perfect secret.

ANCHETA

Pe secția de anchetă de la parter erau cam 30 de celule. Unele erau transformate în birouri pentru comisarii-șefi, aduși din județele mai sus menționate, fiecare cu bătașii lor – care de care mai cinic –, aleși dintre toate lepădăturile societății.

Acești comisari-șefi coordonau anchetele și triau declarațiile luate de la arestați. Toți însă aveau un trecut în Siguranța Statului, legat de Mișcarea Legionară: făceau parte din fosta poliție burgheză din timpul dictaturii lui Carol al II-lea și Antonescu, iar regimul comunist se servea de ei ca de niște unelte docile, pentru că încă nu luase ființă monstruoasa Securitate și regimul nu avea experți în materie de anchetă. Erau canalii, fără niciun pic de conștiință morală și frică de Dumnezeu, care serviseră sub mai multe regimuri, neavând nimic comun cu Neamul nostru. Se pusese cu totul în slujba unui dușman, care, după ce s-a servit de ei cum a vrut, i-a arestat și i-a întemnițat la Făgăraș, unde nu arareori s-au mâncat unul pe altul. Așa le-a plătit stăpânul pe care-l serviseră cu atâta abnegație. Pe cei de la Iași i-am cunoscut personal.

Legionarii de la Facultatea de Medicină din Iași erau anchetați de un comisar-șef în etate, cu experiență în anchete, al cărui nume îmi scapă. Nu am avut de-a face cu el decât în câteva situații; ultima dată, când am dat declarația finală semnată în fața lui.

În schimb, nu i-am putut uita pe cei doi bătași angajați tocmai atunci în poliție: pe Behan și Danielevici – erau de o ferocitate de nedescris.

Am aflat, de asemenea, că anchetele se făceau numai noaptea, de cum se însera până dimineața¹, și că bătaile și schingiuirile la care erau supuși cei anchetați erau atât de mari, că unii din ei erau duși pe targă la celulele lor.

Din primele seri, de la celula unde eram, aproape de secția de anchetă, auzeam clar vaiete și multă forfotă de pași.

Atmosfera din celulă, din cauza lui Popa Alexandru, era imposibilă.

POPA ALEXANDRU (ȚANU)

Acest individ era din Soroca (Basarabia) și fusese coleg de clasă cu Alexandru (Șura) Bogdanovici la liceul de acolo. Popa afirma că fuseseră buni prieteni.

A fost arestat în aceeași zi cu mine, în Iași, unde era student în anul III la Facultatea de Agronomie. Din primul moment când ne-am întâlnit în celulă am ajuns în conflict cu el. Ca om, era de un orgoliu și de un sadism feroce. Cei doi muncitori cu care eram în celulă, legionari încercați, cu credință în Dumnezeu și cu mult bun simț, ne-au spus, când Popa lipsea, că acesta nu numai că nu era legionar, dar nici măcar om nu era, ci dracul în persoană.

În celulă era tăcut, foarte atent la ce discutau alții; când intervenea, avea o plăcere deosebită să discute în contradictoriu. Nu s-a pronunțat niciodată clar dacă crede sau nu în Dumnezeu. În discuțiile cu Diaconul Eftimie despre credință, susținea întotdeauna contrariul. Era, după părerea tuturor, un ateu convins. Ancheta lui a durat câteva zile, și se vedea după fața lui că nu

¹ „Oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vadească.” (Ioan 3:20) „Lupta noastră [...] este împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății.” (Efeseni 6:12) „Întreg veacul acesta este noapte, este întuneric.” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tâlcuire la Iov*).

Lucifer, cel ce urăște lumina, și slugile sale lucrează cele ale lor îndeosebi noaptea. În *Viețile Sfinților*, Marii Cuvioși, nevoitori în pustie ori în cetăți, erau chinuți în fiecare noapte prin venirea duhurilor răutății, care de multe ori îi băteau și îi torturau până aproape de moarte, iar în zori piereau. (n. ed.)